

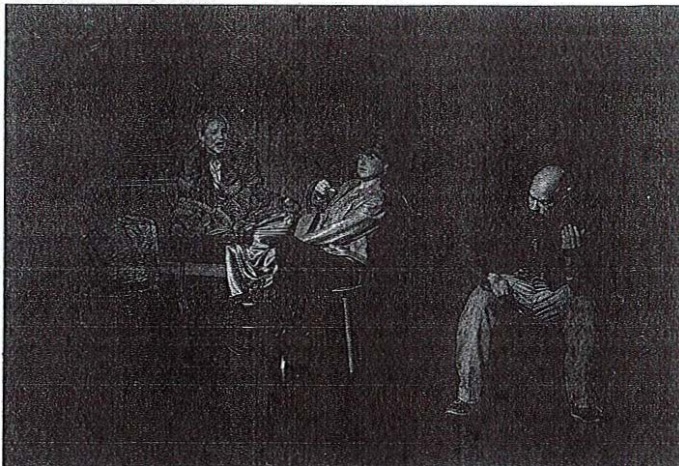
O odpiranju zaprtih vrat

V začetku meseca so v Kulturnem domu v Medvodah premierno uprizorili enodejanko Zaprta vrata filozofa, pisatelja in dramatika Jeana-Paula Sartra. V režiji Marka Čeha je tudi tokrat navdušila odlična igralska ekipa domačega KUD Fofite.

IGOR KAVČIČ

V medvoškem KUD Fofite so v letošnjo sezono vstopili z enodejanko Zaprta vrata Jeana-Paula Sartra. Pobeledah umetniškega vodje društva, igralca in režiserja Dejana Spasića, so iskali besedilo z majhnoasedbo, ki bo igralkam in igralcem predstavljalo igralski izziv, hkrati pa bo komuniciralo tudi z aktualnim časom.

Besedilo Zaprta vrata vsekakor ustreza željam ambiciozne in dokazovanja željne Fofitejeve gledališke sekcije. O njihovi igralski moči govorijo priznanja zadnjih let na slovenski ljubiteljski gledališki sceni, tudi nedavno posebno priznanje, ki staga na letošnjem Linhartovem srečanju za igralski tandem in igri Ljudski demokratični cirkus Sakešvili prešli Maša Kavčič in Monika Jekler. Predstavo je v lanskem sezoni režiral Marko Čeh, ki je režijsko zasnoval tudi Sartrova Zaprta vrata, v katerih poleg omenjenih na oder stopita še

V predstavi Zaprta vrata navdušuje izkušeni igralski kvartet: Maša Kavčič, Monika Jekler, Matej Ulčar in Zvone Nagode. / Foto: Boris Primožič

odlični Matej Ulčar in izkušeni Zvone Nagode. Da gre za besedilo, ki ponuja številne tako režijske kot igralske izzive, pove tudi dejstvo, da po njem redno segajo profesionalna gledališča, v Prešernovem gledališču so Zaprta

vrata uprizorili pred dvanajstimi leti, po novem letu bodo enodejanko uprizorili v še dveh slovenskih repertoarnih gledališčih.

Sartrova eksistencialistična enodejanka, krstno uprizorjena leta 1944, je predhodnica

absurdne dramatik, ki se po drugi svetovni vojni razvije v različnih delih Evrope, odpira vprašanja človeškega sobivanja, posameznikove družbene odgovornosti in krivde za svet, v katerem živimo, ki so še kako aktualna tudi danes.

Igra pripoveduje zgodbo treh umrlih ljudi, ki so na zemlji drugim povzročili veliko bolečin, zdaj, po svoji smrti, pa se znajdejo v isti sobi, za zaprtimi vrati, obsojeni na večno sobivanje. Kar so na zemlji počeli drugim, bodo zdaj v onstranstvu eden drugemu počeli večno. V večnosti se namreč ne umre.

Pekel smo ljudje

Osrednja tema drame je tako dokazovanje človeških sposobnosti mučenja, kar gledamo tudi v medvoški predstavi od prvega trenutka, ko sobar (Zvone Nagode) v prostor, kjer je samo stol, pripravljen za mučitelja, spusti Garcina (Matej Ulčar), kasneje pa se mu pridruži še Ines (Maša Kavčič) in Estelle (Monika Jekler). Vsak izmed njih je v življenju storil veliko zločinov, znajdejo pa se vedu pekla, ki so si ga sami izbrali, in če niso na zemlji, morajo zdaj tu odgovarjati za dejanja, ki so jih storili.

Igralski trio je izjemen. Igralki in igralec so vseskozi

na odru v medsebojni interakciji, ki poleg zgoščenega besedila – to je pogosto na meji absurda –, od nastopajočih zahteva izdelano glasovno artikulacijo, ko gre za izražanje različnih čustvenih stanj, prav tako pa izjemne gibalne sposobnosti, saj smo skozi celotno igro večkrat pričali tudi fizičnemu mučenju. Stalnica je seveda psihično mrcvarjenje eden drugega, ne nazadnje tudi samih sebe, še posebno ko z odra (sobe) gledajo opustošenje, ki so ga pustili spodaj na zemlji. Ali v »ostranskosti« vedno bolj kaže, da gre za zrcalno podobo tega, kar se dogaja v tej sobi, peklu, če hočete, bo vsak izmed gledalcev ocenil sam.

Scenografija predstave je delo Dejana Spasića, kostumografija Barbare Drmota, dramaturški svetovalec je Denis Poniž, maska je delo Daše Tišler, oblikovanjeluči pa Žige Okorna. Ponovitvi sledita prihodnji teden, 29. in 30. decembra, ob 19.30 v Kulturnem domu Medvode.

Zgodba o sožitju med sosedoma

Na dvorišču ni ograje je knjiga Ferija Lainščka, ki je pred nedavnim izšla pri radovljiški založbi Didakta. Najmlajšim, zagotovo pa tudi tistim, ki jim knjigo berejo, sporoča, da se sosedje bolje razumemo, če se ravnamo po tistem, kar piše v naslovu. Le potruditi se je treba. Najprej so bile sicer pesmi in glasbeno-gledališka predstava, knjigi pa je sledila še zgoščanka.

IGOR KAVČIČ

Srce prvič zaigra že, ko odprem platnico knjige Na dvorišču ni ograje. Čez dve strani se na ilustraciji odpre slovenska predalpska pokrajina z ozko vijugasto cesto, po kateri se pelje članek pišočem ljubavi avtomobil »spaček«. Z roba travnika ga opazuje lisička, čisto v ospredju pa vidimo moža z lestvijo, ki gre obnavljati veliki plakat, na katerem piše Dobrodošli v še šestih jezikih – tisti znani iz legendarne oglaševalske akcije Slovenija, moja dežela. Ilustracija – z njimi je knjigo opremila vrhunsko ilustratorka Polona Lovšin – nam pripoveduje tri stvari: kako lepi so naši kraji v sožitju z naravo, »spaček« je prisposoda za popotniško svobodo, plakat namig, da je morda čas, da omenjeno geslo o dobrodošlici nekoliko obnovimo.

Najprej je bila predstava

Ampak gremo po vrsti. Najprej so bile pesmi, ki jih

je uglasbil Lojze Krajncan, zapela pa jih je Romana Krajncan. Naš priljubljeni pisatelj in pesnik je zapisal tudi zgodbo, ki je svoj dom našla v Slovenskem stalnem gledališču v Trstu, kjer je v režiji Ivane Djilas nastala glasbeno-gledališčna predstava Na dvorišču. V njej igrata in pojeta Romana Krajncan in Danijel Malalan. in sicer na glasbo, ki so jo posneli odlični multiinstrumentalisti Lojze Krajncan, Primož Grašič, Boštjan Gombač, Robert Jukič in Kristijan Krajncan.

Ker je vsako dobro stvar pametno tudi zapisati in jo ohraniti za prihodnje robove, je zgodba doživela še knjižno izdajo z ilustracijami Polone Lovšin, ki je izšla pri založbi Didakta. Slikanica pa je tudi interaktivna, saj je k njej dodana zgoščanka, na kateri pesmice, ki povezujejo zgodbo o dvorišču brez ograje, prepevata Romana Krajncan in Danijel Malalan.

Ograja je, ograje ni

Kakšno zgodbo nam torej družina z gledališkega odra, glasbenega studia in knjige izpod peresa in barv likovnih podob pripoveduje? Romana se je na vas preselila iz mesta, ker je želela biti bližje naravi in podeželskemu miru. Njen prvi sosed je kmet Ferdo. Oba kmetujeta in na njunem dvorišču je polno živali. Seveda vsak na drugačen način, saj sta si močno različna tudi po značaju. Najbrž tudi zato dvorišči kmalu razmeji ograja, ki jo postavi Ferdo. Oba imata rada živali, a vsak na svoj način. Romana jim pušča, da se prosto gibljejo po dvorišču in okolici, Ferdo pa ima več reda in ima na sicer lepo urejeni kmetiji živali zaprte v gospodarskih poslopijih. Njegove živali se zato raje zatekajo k Romani na svobodo. Sosesta sta si ves čas v laseh, dokler petelin ne pozabi kukurikati, Ferdo pa si zvižje nogo in zato potrebuje pomoč na kmetiji ...

Najprej so bile pesmi, potem predstava, zdaj je tu še knjiga in zgoščanka z uglasbenimi pesmicami. / Foto: Igor Kavčič

Moč sobivanja

Pisatelj, pesnik, dramatik in scenarist Fera Lainšček, ki je izdal že več kot sto knjig, med njimi 23 romanov, je v zgodbo lepo zajel eno izmed težav današnjega časa

– nesprejemanje vsakršne drugačnosti, ki ni v skladu z ustaljenim vzorcem nekega okolja. Hkrati pa je poudaril, da še tako drugačna pogleda na svet zmoreta sobivati in sta lahko dobra sosedja. Seveda se

pri tem eden od drugega lahko marsičesa naučita. Ali kot Romana prepeva v zaključni pesmici: »Na dvorišču ni ograje, zmeraj so odprte sraje. Sosed rad je pri sosedu, zmeraj kaj ga čaka v sledi.«